

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

→←

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
juttányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség
és
kiadó hivatal
Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager C. czégnél

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Jókai emlékezetének.

Talán nem is volna szabad leírni ezt a szót: emlékezet, Jókai neve mellé. Jókainak örök élete van, s az öröknek minden pillanata jelen. Jókai a magyar irodalom geniusza s csak előttünk élt időben, s csak a mi szemünk előtt halt meg. Ami benne megnyilatkozott, az a magyar szellem, mely nem fog meghalni soha sem. Ezért örökéletű Jókai; mert nem magyar az, aki csak egy percig is kételkedni merészel a magyar nemzet örök életében.

Hanem nekünk, akik meghalunk, s azoknak, akik utánunk következnek, hogy meghaljanak, az emlékezettel mégis számolnunk kell. Még a végtelenre is, mely bennünk él anélkül, hogy velünk meghalna, emlékeztetni kell még önmagunkat is. Jeleket állítunk föl utainkon a bennünk élő végtelenségre emlékeztetőket. Emlékeket állítunk föl a nagyoknak, hogy emlékeiket látva örök szellemüket ne feledjük, s eszünkbe jusson mindaz, mit szellemük csodásan kinyilatkoztattak. Neveikkel ékesítjük az intézményeket, melyeket azért állítottunk föl hogy mindazt, amit a nagyok lelke megfogalmazott megvalósítsuk a mulandóságban, hogy legalább ámitsuk magunkat, hogy mi is részesei vagyunk az ő halhatatlan nagyságuknak.

Ezért beszélhetünk csak Jókai Mór emlékezetéről, hogy így minden egyes tagja a magyar nemzetnek segítsen megteremteni az emlékeket, melyek bennünk azt a jól eső csalódást keltik, mintha folytatni bíránk Jókai nagy munkáját melyet legalább folytatni akarni kötelességének kell tartania minden igaz magyarnak.

Szobrot emelni Jókainak, ez a magyar nemzet kötelessége. Nem is a magyar társadalomé, hanem a nemzeté, mint államé. A nemzet törvényhozó testületének törvénynyel kellene kimondania a szobor fölállítását s az alkotás költségeit az állam kincstárából kel-

lene utalványoznia. Hiszen Jókai mint magyar író munkásságával elérte azt, hogy a magyar nemzetre fordítsa a világ tekintetét, s így mintegy kényszerítette a világot arra is, hogy észrevegye nemzeti önállóságunkat, állami függetlenségünket. A magyar állam mint ilyen ennél kevesebbet nem is tehet. Azt, hogy a magyar országgyűlésnek akadna csak egyetlen tagja is, aki ez ellen felmerne szólalni, még elképzelni is bűn.

A magyar országgyűlés e kötelességteljesítésével azonban a magyar társadalom még nincs felmentve attól, hogy kötelességeket ne teljesítsen. A társadalomra a kötelességnek még egész sorozata vár. A mozgalomnak keltése melynek célja Jókaiszobrok emelése mindenütt, oly kötelesség, mely elől a társadalomnak egyetlen vezérfia sem vonhatja ki magát. És hisszük, hogy e kötelességről megfélemleni nem fognak. Társaságok, egyesülések alakítása, melyeknek feladata a magyar haladást előbbre vinni azon ideális magaslattal felé, melyet Jókai tartott maga előtt, s amelyért Jókai munkáinak minden sorával küzdött, kötelesség, melyeknek teljesítését halasztani percekre sem szabad. És még száz meg száz kötelesség vár a magyar társadalomra, ha méltó akar lenni Jókaihoz, ha vallani meri, hogy Jókainak köszönetünket le kell rónunk mindazért a dicsőségért, melyet a magyar nemzetnek szerzett.

A legnagyobb kötelesség e tekintetben a főváros közönségére hárul, a magyar irodalom fővárosi nagyjaira. Ők kezdenek meg rögtön a mozgalmat, hogy alakítsák meg a Jókai irodalmi kört, melynek feladata lenne a magyar szépirodalmat abban a nemzeties irányban fejleszteni, amely nemzeties irány Jókai Mórnak kiapadhatatlan erőt adott a munkához, s a mely őt nagyobbá tette, mint a többi nemzetek nagy íróit.

Meg vagyunk győződve, — hiszen a meggyőződés is a Jókai iránt érzett tiszteletünk, bámulatunk, halánk eredménye csu-

pán, — hogy a főváros nagy írói teljesíteni fogják azt a nagy kötelességet, hogy vele buzdítsák a vidéket, mely őket mindig követendő példának tekinti.

A munkaerő fenntartása.

Az emberiség túlnyomó része a munkás osztályhoz tartozik és annak munkaképességének emelése úgy egyesekre mint az egészre nézve nagy fontossággal bír.

A hivatalnok hivatalában, a tudós íróasztalánál az üzletember, a bankár stb. mind a munkásosztályhoz tartozik épúgy mint a gyári munkás vagy a varrónő. Minden hivatású emberek között vannak egészségesek, de vannak aztán gyengék és beteg emberek is, akikre nyomasztólag hat az, hogy csak egy részét tudják elvégezni annak a munkának, amelyet normális munkaerővel könnyen elvégezhetnének. Ezen meggyengült munkaerőnek egyik főoka a hiányos és sok esetben helytelen táplálkozásban rejlik. A rossz kereset folytán okozott hiányos táplálkozást a legkülönbözőbb eszmék és faktorok akarnak megjavítani. Sokkal egyszerűbb és mindenki által elkerülhető a helytelen táplálkozás. Hogy történjék ez?

Előre kell bocsájtanunk, hogy a táplálkozás módjait nem lehet mind egy kaptafára verni és hogy mindig a hivatáshoz alkalmazkodik. Sokat enni nem jelent még egészségesnek és erősnek lenni és annak maradni.

A parasztok, a favágók, akik szabad levegőben sok mozgás mellett nehéz mezei és erdei munkákat végeznek, sokkal rosszabb és nehezebben emészthető élelmezést bírnak ki mint a városi munkások, akik munkájukat rendszeren ugyanazon a helyen többnyire a munkaterem káros kigőzölgesítő fűtő levegőjében végzik. Ezeknél az egyszerű és nehéz táplálékkal túlrakott gyomor legtöbb esetben nem is képes a neki jutó munkáját elvégezni és túlterhelés folytán hamar megbetegedne.

A jobb situációban levő munkásember, legyen az kereskedő hivatalnok, tudós, csaknem mindig képes arra, hogy magát helyes módon táplálja, de hányszor történik ez?

Az egyiknek az a vágya minél többet dolgozni, vagy magát előreküzdni, nem juttatja ahhoz, hogy természetesen életmódot tegyen magává. Az alig pár pernyi munkaszünetekben gyomrukát valamivel megtöltik ép csak azért hogy éhségüket valamennyire csitítsák. És aztán lázasan dolgoznak tovább tekintet nélkül arra, hogy van-e alkalmuk emészteni a táplálékot, hogy sokszor nehezen emészthető táplálékot feldolgozza vagy sem. Amellett elfelejtik eze-

TÁRCA

Az esernyő.

— Guy de Maupassant után, franciából. —
(Vége.)

— Ezt soha életemben meg nem tenném. A tizenhét frank elveszett, ennyi az egész. Ettől még nem halunk meg. De nem fogom magam kinevetetni, hogy jómodu ember létemre ilyen apró-cseprő kárért a társaságtól kártérítést követeljek. A tűzbiztosítás nem erre való, hanem hogy egy valódi nagy kártól megóvjon.

A következő reggelen Oreille séta közben pálcát vitt magával; szerencsére szép volt az idő.

Oreilléné, a ki egyedül maradt otthon, a 18 frank elvesztése fölött nem tudott megvigasztalódni.

Az esernyő ott fektült előtte az ebédlő asztalán és ő ide-oda forgatta, a nélkül, hogy bármit is határozni tudott volna.

A biztosító társaságra való gondolat minden pillanatban eszébe ötlött, de mégsem merté magát az ottani hivatalnokok esetleges gunyos tekintetének kitenni, mert 40 éves kora dacára, mások előtt még mindig szegénylős volt és minden semmisségért elpirult s zavarba jött, mihelyt idegen emberekkel kellett szöbia állania.

Azonban a 18 frank elvesztése fölött úgy szenvedett, mintha a szívére ejtettek volna sebet.

Nem is akart már rá gondolni, de a visszaemlékezés erre az összegre, folyton kinozta őt. Mit tegyen? Az idő mulott és ő nem tudott határozni.

De aztán hirtelen elhatározással, mint a nyulsi-vüek, a kik egyszerre vakmerőkké lesznek, mondotta: — Mégis elmegyek! — feltette a kalapját egy

shwalt a nyakára és sietve elindult a Rovoli-utca felé, a hol a biztosító társaság hivatala volt.

De minél közelebb ért, annál inkább lassította lépteit. Mit is mondjon? Mit fognak majd neki válaszolni?

A házak számaint vizsgálta.

Még 28 ház volt előtte. Jó! addig legalább megdolgozhatja a dolgot. Mindig lassabban haladt és egyszerre csak reszketni kezdett, ott állott az ajtó előtt, mely fölött arany betűkkel ragyogott a „Le Maternell” biztosító társaság cégtáblája.

Máris? Aggodalmasan, szegyenkezve, egy pillanattig állva marad; aztán néhány lépést tett előre, megint visszafordult, majd ismét előre ment és újra vissza fordult.

Végre így szólt önmagához:

— És mégis be kell mennem. Jobb előbb mint később.

De a hogy a házba lépett, érezte, hogy a szíve hevesen dobog.

Egy nagy terembe lépett, mely köröskörül rácsoszattal volt ellátva és a rács mögöl férfifejek kandikáltak elő.

Oreilléné megállt előtte és halkán, szegyenkezve megszólította.

— Bocsásson meg uram, nem volna szives megmondani nekem, hova kell fordulnom elégett tárgyak kérésének bejelentése végett?

Az mely hangon válaszolt:

— Jobbra, első emelet!

Ez a hang még félénkebbé tette Oreillénét, kinek kedve lett volna megszökni innét, nem szólni senkinek semmit és a 18 frankot feláldozni.

De a mikor erre az összegre gondolt, új bátorság ömlött szívébe és minden lépcsőn meg-megállva, lélegzetét vesztve, feljutott az első emeletre.

Ott egy ajtót pillantván meg, kopogtatott rajta, mire egy csengő hang kiáltotta:

— Szabad!

Nagy terembe lépett, holl három urat látott maga előtt, gomblyukaikban érdemred szalagokkal.

Az urak egymással társalogtak. Egyikük Oreillénéhez fordult és kérdezte tőle:

— Mit óhajt, nagysád?

Oreilléné szavait nem találva, akadozni kezdett.

— Én . . . én . . . egy égési kár miatt jövök . . .

Az ur udvariasan, székel kínálta meg.

Aztán ismét a másik két urhoz fordult, a félbenmaradt tárgyalást folytatandó.

A társaság uraim 400.000 franknál nem kötelezheti magát többre. A 100.000 frankos reklamációt illetőleg, mivel Önök tőlünk többet kívánnak, nem ismerhetjük el jogukat. Általában, a becslés . . .

A két ur egyike felbeszakitá:

— Jól van uram, tehát majd a bíróság fog dönteni. És most nem marad más hátra, mint ajánlani magunkat.

Aztán formális hajlongások között eltávoztak. Oh! bárcsak elmehetett volna Oreilléné is ezekkel az urakkal! Bizony megtehette volna! Menekült volna innét, mindent cserben hagyva. De hát teheti ezt?

Azt ur visszajött és Oreilléné előtt meghajtvva magát, mondá:

— Én . . . én . . . azért . . . jövök

Az igazgató csodálkozva nézett arra a tárgyra, melyett Oreilléné eközben eléje tartott. Reszkető kézzel próbálgatta Oreilléné az esernyőt tokjából kihuzni, mi hosszas kísérlet után végre sikerült is és az esernyő szédszedet váza szeme elé került.

— Nagyon rossz állapotban van, — mondotta az igazgató részvételjes hangon.

az emberek, hogy természetes életmód és könnyebben emészthető élelmiszerek mellett még sokkal többet végezhetnek.

Mások ismét teljes tudatában annak, hogy viszonyaik kedvezőek s a többi kicsapongásuk mellett még a táplálkozás terén is kicsapongók. Nagyon is gondoskodnak gyomrukról és minden jóval teletömik a legnagyobb mennyiségben. Hogy az, a mit megesszük tápláló is, arra nem is gondolnak. Hisszen „sokat” esznek isznak és jól és ez az ő véleményük szerint használ a testnek.

Mindkét kategóriánál előbb-utóbb bekövetkezik az, aminek be kell következnie. Az étvágy láthatólag megszűnik, a rosszul kezelt gyomor felmondja a szolgálatot és elkieseríti az életet. Csak most jut utána először szegény emésztési szervük eszközbe és az ételek megválasztásával higiénikus életmóddal próbálnak segíteni magukon. Lassanként belátják, hogy a gyengített gyomornak olyan táplálékra van szüksége, amely könnyen emészthető és ment az értéktelen teherrel és amelynek kis mennyisége is több táperőt foglal magában, mint az eddig nagy mennyiségben fogyasztott élelem. A konyha sokat képes adni, ami ezeknek a követelményeknek részben megfelel, és sok esetben a beteg is az élelem gondos megválasztásával és egészségügyi szabályok figyelmes betartásával segít magán. Sokszor azonban az idült bajok nem gyógyulnak oly gyorsan; nevezetesen az étvágy nem jön meg és az étvágy nélküli beteg elvesztí életkedvét. Nincs hibebb szolgánk vagy nagyobb zsarnokunk gyomruknál, aszerint, hogy hogyan bánunk vele.

A gyomorbetegség jellemzők ideges korokban, de bírnak eszközökkel, amelyekkel őket kilehetgyógyítani. Azon érdekes megfigyelést tették, hogy minden erős izgatószer nélkül a legtermészetesebb uton és módon a gyomrot apáthiájából felrázhatjuk azáltal, hogy már megemésztett élelmet veszünk kis mennyiségben. Emellett a gyomornak nem kell munkát végeznie és új erőt nyer. A beteg étvágyat kap és rövid idő múlva ismét képes rendszeresen emészteni.

Soknak jelöltük meg ezekkel az utat, amelyet követniök kell, hogy teljes erejüket visszanyerjék, amely a mai viszonyok között elmaradhatatlan követelmény.

Sport.

A nagybecskereki országos vívóverseny.

E hó 8-án, mult vasárnap folyt le rendkívüli érdeklődés mellett a nagybecskereki országos vívóverseny, melyről bátran elmondhatjuk, hogy nemcsak a vidéken, de magában a fővárosban is évek mulnak el, a míg egy ilyen nagyszabású versenyt rendeznek. Gyönyörű kép volt, a mint részt a versenybírókban, részint a versenyzők között együtt láttuk Magyarországot legjobb ameteur-vívóit, egy dr. Nagy Bélát, a nemzeti szövetség titkárát, Mészáros Pált, Tasnády Endrét, Hofmann főhadnagyot, kik mint juri-tagok a versenyben nem vehettek részt. A versenyzők közt voltak Porteleky László, hazánk legkiválóbb sportsmannja, Békéssy Béla honvédhuzsár főhadnagy, Magyarország legjobb ameteur kardvívója, Tóth Péter, a ki még alig 20 éves fiatal ember, de már is igen szépen bánik a karddal, még inkább a víttel s ha így halad, pár év múlva legjobb víttör vívónkká válik, Wettstein hadnagy, a ki a marciusi szegedi verseny óta nagyot haladt biztosan alkalmazott elővágásaival s nagyon erős vívónak bizonyult. A nagybecskerekiek szintén legjobb vívóikat állították ki, mint: Szekesán Jánost, Guggenberger főhadnagyot, Nagy Sándor hadnagyot, Várkonyi Józsefet. A mesterek közül jelen voltak s a versenyt követő akadémián részt vettek: Koós Kálmán honvédfőhadnagy, Armentani Szegedről, Borsody, a Ludovika akadémia segéd-

vívómestere s a kit első helyen kellett volna említenem, a bécsujhelyi katonai akadémia nagyírú vívómestere: Neralics Milán, a kit Grecco, Kirchoffer és Merignac után a világ legjobb víttör-vívójának ismernek.

Általános meglepetést keltett, hogy a minősítési küzdelemben Békéssy Bélával és Porteleky Lászlóval szemben a juri Guggenberger főhadnagyot minősítette elsőnek, a mely ítéletre a körvívásban e két utóbbi vívó alaposan ráczáfolt. D. e. 9 órakor kezdődött két csoportban a körvívás, mindegyikben öt résztvevővel. Az első csoportban voltak Porteleky és Szekesán. A másodikban Békéssy és Wettstein, a kik könnyen elbántak ellenfeleikkel s végül egymással állottak szemben, a midőn Porteleky és Szekesán között mindkét részen 3 1/2 tussal holt verseny támadt, Békéssy pedig 4 tussal 2 ellenében leverte Wettsteint.

Most folyt le a verseny legérdekesebb része, a tulajdonképeni döntő küzdelem. Wettstein leverte Szekesánt, Békéssy és Porteleky Wettsteint és Szekesánt, végül a két győztes mérkőzik. Bár Porteleky nem volt a legjobb formában, athleta természetével, rendkívül vehemens, erős támadásaival, vele szemben Békéssy gyönyörű megjelenésével, minden feleslegességet nélkülöző, de erősen kidolgozott izmaival, pszaltikus természetével, remek védekezésével, biztos rípostjaival és támadásával pompás látványt nyújtottak.

Neralics és dr. Nagy Béla megadják a jelt, mire a kardok óvatosan kezdik kerülni egymást, majd Porteleky villámgyors támadással hirtelen előre tör s a tust beadja Békéssynek. Ujra felállítják őket, újra támadnak s most Porteleky kap tust. Eredmény 1:1. Tovább folyik a küzdelem, az eredmény 2:2. Az izgatottság a tetőpontra hág. Mindenki feszülten lesi, várja a továbbiakat, végre Békéssy két tust bead Portelekynak és 4 tussal 2 ellenében leveri őt. Porteleky ledobja a maszkját s oda fordul hozzánk: kár, hogy Tasnády Bandi nem volt most a versenyben, úgy még inkább megmutattuk volna, hogy mi öregek is tudunk még valamit.

A versenybírók kihirdeti az eredményt, mely szerint a verseny győztesei a következők: I. Békéssy Béla, II. dr. Porteleky László, III. Wettstein Andor, IV. Szekesán János, V. Nagy Sándor, VI. Várkonyi József.

A versenyt követő banquetten Neralics, Borsody Armentani mesterek, valamint Békéssy, Pavlovits Péter s én egymás mellé kerültünk, valamivel feljebb ült Tasnády. Persze hogy egyébről sem beszéltünk, csak a sportról. Kezdtük az evezéssel, majd a vadászás gyönyörűségeit magasztaltuk, végül a vívásra s a mai versenyre került a sor. Egyszerre Békéssy, a nap hőse közbe vág halkán, úgy hogy Tasnády meg ne hallja: „Szép, szép, merem állítani, hogy Porteleky és én is tudunk valamit, erős vívók vagyunk, de mégis csak azt mondom, hogy Magyarországnak legroutiniozottabb ameteur vívója, legjobb ameteur tustörje ma is csak Tasnády Endre.“ S most már én tisztelettel alúítottam a „Pancsovai vívó-egyesület” nevében mondom, kár, hogy a mi mesterünk júri-tagsága miatt, másik kiváló vívónk Pavlovits Péter pedig két hétig tartó betegeskedése miatt nem vehettek részt a versenyen.

Végül mély resignációval kérdelem, — a mi miatt tizen is meginterpelláltak Becskereken, — mikor lesz nekünk annyi koronánkban kifejezhető „műveltségünk”, hogy vívó-versenyt rendezhessünk Pancsován.

Korsós Zoltán.

H I R E K.

Pancsova Jókai temetésén. A magyar nemzet emlékében örökké élő nagy írónak, dr. Jókai Mórnak a mult hétfőn a székesfővárosban végbement temetésén városunk képviselőtestületében Mattanovich Adolf kir. tanácsos polgármester és dr. Karattur Arthúr tisztí főügyész vettek részt.

— Képzeld csak, — válaszolt Oreillené — 20 frankba került.

— Ugy! Igazán olyan sokba? — kérdé csodálkozva amaz.

Igen . . . kitűnő esernyő volt.

— Hiszen látom! De valójában még sem tudom, hogy mennyiben érdekelhet engem ez a dolog?

Oreillené nyugtalanán vált. Talán nem fizetné meg a társaság az ilyen kisebb tárgyakért a kárt? De aztán mégis megszólalt.

— Igen . . . de ez elégett.

Azt egészen jól látom.

Oreillené nyitva felejtette a száját és nem tudott mit szólni, de aztán növekvő haraggal mondá:

— Én Oreillené vagyok, mi a „Maternelle“-nél vagyunk biztosítva és én kártérítést kérek.

De a végleges elutasítástól félvén, hozzáfűzte:

— Én csak annyit kívánék, hogy újra áthuzassák nekem.

Az igazgató zavartan szólott:

— De nagysád, mi nem vagyunk esernyőgyárosok. Ilyen igazításokat mi nem vehetünk át.

A kis asszony bátorságot kapott. Küzdenie kellett, tehát küzdeni akart!

Félelme egészen elhagyta és így szólott:

— Én csak a javításra szükséges pénz kiutalványozását kérem. Aztán majd megcsináltatom magam.

— Ez igazán csekélység, nagysád. Tőlünk ilyen kis károk megtérítését sohasem kívánják. Kegyed maga is be fogja látni, hogy mi zsebkendőket, keztüket, esernyőket, szóval ilyen apróságokat, melyekkel nap-nap után történik valami égési kár, nem téríthetünk meg.

Oreillené elpirult és érezte, mint tör föl benne az indulat.

De uram, nálunk decemberben olyan tűz volt, mely legalább 500 frank kárt okozott, és a férjem ezért nem kért a társaságtól semmit, ennél fogva most csak helyén való volna, hogy nekem az esernyőmet megtérítsék.

Az igazgató, a ki ez állítás valótlanágát mindjárt átlátta nevetve jegyezte meg:

— Megbocsásson nagysád, de igazán csodálatosnak tartom, hogy Oreillené ur, a ki egy 500 frankos kár megtérítését nem kívánta, ma egy esernyő javítási költségét kéri, a mi legfeljebb 5—6 frankba kerülhet.

Oreillené ezuttal nem jött zavarba és így válaszolt:

— Bocsanat uram, de az 500 frankos kár Oreillené uré volt, míg a 18 frankos kár Oreillené uré, a mi pedig egyáltalában nem mindegy.

Az igazgató látván, hogy ezzel az szonnyal semmire sem megy és csak idejét veszíti, resignáltan kérdezte:

— Kérem, sziveskedjék velem közölni, miként állott elő az eset.

— A következőképpen uram! Az előszobámban egy bronzállvány van esernyők és botok számára. A napokban, mikor hazamentem, ezt az esernyőt is oda helyeztem, hol az állvány fölötti polcon egy gyertya- és gyufatartó van. Mikor az esernyőt leteszem, kinyujtom a kezem a gyufák után és kivesszek négy szál gyujtót. Megdörzsölök egyet, nem gyul meg, megdörzsölöm a másodikat, meggyulad, de azonnal ismét elalszik, meggyujtom a harmadikat, ismét ugy járok. Végre a negyedik tűzet fogott. Meggyujtom a gyertyát és a szobámba megyek, hogy lefeküdjem. De úgy egy negyed óra múlva égési szagot éreztem. A tűztől mindig félttem, illetve a mióta az a tűzeset volt, a melyet az előbb említettem Önnek. Természetesen azonnal fölkeltem, kilépek az előszobába és keresek,

A közigazgatási bizottság ülése. A város közigazgatási bizottsága május 11-én tartotta rendes havi ülését bajsai Zákó Milán főispán elnöklete alatt. A havi jelentések tudomásul vétele után elhatározta a bizottság Graff János Pál indítványára, hogy a Pancsova—Kubin közti kedvezőtlen posta közlekedés orvoslását kéri a kereskedelmi minisztertől. A postai csomagok, pénzes levelek és utalványok ugyanis, melyek Kubinból Pancsovára adnak fel, mindig előbb Verseczre mennek és onnét jönnek ide és viszont. Azt kéri tehát, hogy ezen postai küldeményeket a vasúti mozgó posta által ezentúl mindig Román-Petrén rovincsolják át a Pancsovai vonatra, miáltal az óriási késedelmezésnek eleje vétetnék.

Építik a polgári leányiskolát. A leendő áll. polgári leányiskola kérdése megoldása felé közeledik. Ugyanis teljesen megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a már 1902-ben tervezett polotaszerű iskola épület felépítése a közoktatásügyi miniszteriumban elhatározott dolog és legközelebb már hozzá is fognak az építéshez. Az iskola a Jenő herczeg és Corvin utca sarkán, az úgynevezett „öt pacsirta” épület helyén fog épülni.

Miniszteri biztos. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a pancsovai felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatához dr. Kürschák József műegyetemi ny. rk. tanárt bizta meg miniszteri biztos minőségben.

Kinevezések. A posta- távirda- és tábeszélő elnökigazgatója Tarkó Arnoldot ideiglenes minőségű posta- és távirda- segédtisztté nevezte ki.

Meghívó. A pancsovai „Gromon Dezső magyar nyelvterjesztő egyesület” ez idejű rendes közgyűlését hétfőn, f. május hó 23-án, d. e. 11 órakor a város háza tanácstermében fogja megtartani, mely gyűlésre az egyesület tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai. 1. Titkári és pénztárosi évi jelentés. 2. A tisztikar s igazgatótanács visszalépése. 3. A tisztikar és az igazgató tanács megválasztása. 4. Évi költségvetés. 5. Indítványok. (Az indítványok az alapszabály 28. § értelmében a közgyűlést megelőző napon írásban bejelentendők.) Hazafias üdvözléssel Pancsova, 1904. május hó 16-án. Az elnökség.

A delegáció választása. A közügyek tárgyalására hivatott országos bizottságnak Dániel Ernő báró, városunk országgyűlési képviselője is egyik kiváló tagja.

Pancsovai iparpártolás. A „pártoljuk a hazai ipart” hangzatos, de sajna, legtöbbször üres frazisznak bizonyuló szövegek Pancsován is visszhangra találtak és egy rendezendő helyi érdekű kiállítás eszméjével a „helyi ipar” pártolásáról — kezdtek beszélni. Hogy mennyire komoly nálunk ezen legújabb divat-jelge, mutatja a legeslegújabb pancsovai iparpártolási mód-szer. Nem az iparkiallítás rendezését indítványozó nagyreményű jelöltünk — t. i. a helyi ipar pártolás terén — azon valóban a legsötétebb rosszakarat által sem hecsmérelhető iparpártolási mód-szer, hanem a közönséges vadászokosít a legnagyobb iparpártolási szövegben nem Pancsován, hanem Temesvárott csináltatott, — hanem a következő hatósági intézkedésről: Reichl János helybeli törekvő kádár mester, Korvin utcai házában saját céljára gőzerő által hajtott kis szalag- és körfűrész akarat felállítását és ezért telepengedélyért folyamodott. A hatósági nagy apparatus e hó 10-én el is járt a helyszínén, melynek eredménye az, hogy a rendőrkapitányság mint első foku illetékes hatóság a szomszédok ellenzése és a szakértők véleménye alapján elutasító határozatot hozott. A műszaki szakértő, Pavlovics főmérnök közbiztonsági szempontból és azért is ellenezte a telepengedély megadását, mert egy ilyen üzem nagy zaja háborgatja a szomszédok nyugalmát. Az orvosi szakértő, dr. Alexics Szilárd egészségügyi szem-

szaglászok mint egy vadászkutyája, míg végre észreveszem, hogy az esernyőm ég. Valószínűleg egy gyujtó esett rá. Hiszen Ön is látja, hogy milyén állapotban van . . .

Az igazgató elhatározta magát és megkérdezte Oreillenét:

— Mennyire becsüli Ön ezt a kárt?

Oreillené nem felelt, mert nem mert árat szabni; de aztán azt mondta.

— Javittassák ki Önök, én teljesen Önökre bízom.

Az igazgató ezt az ajánlatot nem fogadta el. Nem asszonyom, azt nem tehetem. Mondja meg, mennyit kér Ön.

— De én . . . azt hiszem . . . Nézze uram én nem akarok ebből magamnak hasznot . . . majd meggyezünk. Én az esernyőt átadom az esernyősömnek, a kívül azt jó, tartós selyemmel behuzatom és a számlát elhozom Önnek. Rendben van így?

— Minden bizonynyal, nagysád. Rendben van. Tessék egy utalvány a pénztárhoz, a hol Önnek a kiadását vissza fogják téríteni.

Ezzel átnyújtott Oreillenének egy utalványt, ki hálálkodások közepette sietve hagyta el a szobát, mert félt, hogy az igazgató még megváltoztathatja ezt az elhatározását.

Aztán csendesen lépegetve ment végig az utcán, egy elegáns esernyős boltot keresve.

Mikor ilyent talált, belépett és győzelmit hangon mondá:

Huzza át nekem ezt a esernyőt, de nagyon finom selyemmel a legjobbal, a mi csak rakáron van. Az ár nem játszik szerepet.

pontból ártalmasnak tartja a leendő fűrésztelep füstjét és porát. A közvetlen szomszédoknak és a tüzoltó főparancsnoknak semmi kifogása sem volt a kért engedély megadására ellen. — Hát nem bolondulunk mi a helyi iparpártolást? Akad egy törekvő iparos, ki a saját műhelyében feldolgozandó fa-anyag előkészítésére aránylag nagy tőke befektetéssel versenyképes akar lenni azáltal, hogy ne másod—harmad kézből vegye a dongákat stb., hanem az erdőből vett nyers fából maga állítsa elő és akkor jön a hatósági bölcsesség és megálljt kiált, mert a kémény füstölne és fűrészpör is lenne. Hát az ugyanezen utczában alig száz méternyire onnan üzemben levő pék műhely gyári kéményéből éjjel-nappal fölszálló füst avagy város közepén levő sörfőzde, gőzmalom, szezfőzdek és szappangyár füstje nem ártalmas? Avagy a legélénkebb forgalmu járdák mentén álló gabona magtárak ajtaiból és ablakaikól a járó — kelő közönség szemébe rostált por és szemét nem ártalmas? Avagy a Gromon, Sztarcsovai, Almási stb. utcákon korán reggel, egész nap és késő este dübörgő teherkocsik okozta lárma, a pásztorok hajnali túlkölése, a temesparti vasut éjjeli zakatolása nem inkomodálja a mélyen tisztelt szakértőket és hatóságot? Hát ez a közérdek? A közérdeknek mindig győznie kell; de ha a jogos magánérdek nem sérti a közérdeket, akkor azt holmi mondva csinált indokokkal nem szabad megsérteni. A kérdéses fűrésztelep értesülésünk szerint évenként — és ezt is megszakításokkal — legfőlegb néhány héten dolgozna nappal egy kertesétől körülvett helyen, tehát sem a nyugalmat, sem a közbiztonságot és közegészséget nem veszélyeztetheti, hanem igen is alkalmas lenne arra, hogy egy itten valamikor virágzó volt iparág versenyképessé legyen, a mi, ha sikerül mindenesetre első sorban a mesternek, de közvetve a városnak is hasznára lenne. Reméljük, hogy a másodfokú hatóság másképpen határoz a megfelelőbezt ügyben.

Háziraink figyelmebe. A fásításokról szóló városi szabályrendelet 10. §-a így szól: „A város belső (nem körút) utcáiban ültetett fáknak gondozása s öntözése az egyes ház- és telektulajdonosok kötelességét képezi; az abbeli teendők ellenőrzését a városi rendőség köteles teljesíteni és tapasztalt mulasztások, vagy hiányok esetében megfelelőleg intézkedni”. — Minthogy városunkban az utcákban levő fák gondozása a legtöbb helyütt igen sok kívánni valót hagy fenn, de különösen miután egy városatyá által előidézett véletlen folytán a rendőrkapitányság is tudomást szerzett ezen 1902 óta érvényben levő szabályrendeletéről, s értesülésünk szerint hatáskörének kibővítése feletti örömeiben szigorú ellenőrzést gyakorolni erősen készül, szükségesnek tartjuk háziúr-polgártársainkat a közeledő veszélyre figyelmeztetni.

Szabadságon. Stojkoviics Zsigmond felsővárosi áll. tanító, ki már hosszabb idő óta beteg, egészsége helyreállítására három havi szabadságot nyert a közoktatásügyi minisztertől. Őszintén kívánjuk, hogy a közel 40 évig szolgáló érdemes népnevelő egészsége mielőbb teljese helyreálljon.

Esküdtek kisorsolása. A pancsovai kir. törvényszéknél folyó 1904 év II-ik ciklusára szervezett esküdt bírósághoz Vozary János kir. törvényszéki elnök, Pavlovics Abraham és Jánosy Ferencz kir. törvényszéki bírók, továbbá Dr. Millasin Kálmán kir. ügyész és Feymavn Gyula ügyvéd, temesvári ügyvédi kamarai megbízottból alakult tanácsban, folyó május hó 11 napján tartott nyilvános ülésben következő rendes és helyettes esküdtek kisorsoltattak ki szolgálatállattalra.

Rendes esküdtek:

Lengyel Jónás, Léhman Ferencz, Jovanovics Gyula, Bauer J. Ferencz, Rechnitzer István, Joó Sándor, Szeszler József, Farkas Imre, Feymann Gyula, Weinberger Adolf, Csörföly Lajos, Dulcz István, Vabrik József, Ludvig Armin, Ludig János, Soltz Emil, Rumpf János, Sepsey János, Dr. Bierescu Sándor, Loboncz Péter, Dragicevich Lázár, Dr. Grosz Dezső, Bossán Lipót, János József, Czégény András, Nagy Benjamin, Dr. Horváth Kálmán, Spitzer Hermán, Csala Sámuel, Rakicsics Károly.

Helyettes esküdtek:

Hortobágyi Zsigmond, ifj. Haiser Károly, Fellner Gyula, May Mark, Randl Ferencz, Temmer Ignátz, Brenner Miklós, Zilahy György, Ulmer József, Marjanovics Tivadar.

A Dombay-pár utolsó előadásai. A Dombay-pár, mely rövid ittléte alatt meghódította a közönséget, mind végig rendkívül élvezetes esteket szerzett. Finoman kidolgozott, művészi nivón álló előadások voltak azok, melyek szombaton, vasárnap és kedden kerültek színre, mint az egérke. A mézes hetek után, Váróteremben, Hajnali vendég és másodsor A kolostorból. Mind e darabokban Dombay és Dombayné művészete csillogott s feledhetetlen estéken gyönyörködtette a közönséget. A Dombay-pár innen Német-Palánkára utazott.

Harminczéves jubileum. Tyury Mihály pü. számtanácsos, a nagybecskerei m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt pénzügyi számvevőség főnöke ez év június hó 4-én tölti be szolgálatának harminczéves fordulóját. Ez alkalomból a jubilaus tiszteletére — aki Nagybecskereken nagy népszerűségnek örvend — tisztviselőtársai, számos barátja és tisztelője úgyszintén Torontálvármegye összes községi-és körjegyei fényes ünnepséget rendeznek, melyet a kaszinó dísztermében tartandó nagy banket fog követni.

Ő Felsége a bécsi szesz kiállításán. A Rotunda keleti részében vannak elhelyezve Mayfarth Ph. és Ta. gazdasági gépgyárak Bécs II/1 ismert czég kiállított tárgyai, a melyek különösen tetszetős kivitelük folytán tűnnek ki. A kiállított gyártmányok közül osztatlan elismerésben részesülnek

az ömüködő, szabadalmazott, hordozható és szállítható „Syuhonia“ permetező, a legkisebb jegyű tisztító cseplőgép, az ömüködő kéve lerakóval ellátott gabona arató gép, az „Agricola“ sorbavető gép váltókerekek nélkül, különböző szerkezetű takarmányvágó gépek és a „Triumph“ darálógépek két oldalon rovátkolt örlőtárcsákkal, a hiruves kézi-és hidraulikus gyömölcs-és szőlő sajtók, valamint ipari czelokra szolgáló hidraulikus prések, két kitolható sajtoló kosárral stb. Ő Felsége néhány nap előtt tett körutja alkalmával megszólította a czég főmérnökét ifj. Moser urat, a kinél általánosságban a czég által gyártott gépek felül tudakozódott, mire Moser főmérnök kijelentette, hogy Mayfarth Ph. és Ta gépgyárában úgy mezbogazdasági valamint szőlészeti és ipari gépeket állítanak elő. Ő Felsége további tudakozódására, hogy a czégnek csak Ausztriában vannak-e gyárai? Moser főmérnök kiemelte, hogy a czég M. m. Frankfurtban is jelentékeny gyárteleppel bír. Ő Felsége a munkások számára vonatkozó kérdésére Moser főmérnök kijelentette, hogy a bécsi gyár kb. 350 és a m. m. frankfurti 750 nél több munkást foglalkoztat.

Az anarchizmus felburjánzása. Réva-Ujfaluról írják nekünk, hogy mióta a délvidéki nép között, az álszocializmus apostolai a mérges tanokat terjesztetni kezdték, azota a nép fiatalabb sarjadéka olyan kihívó magatartást tanusit az összes hatóságai személyek és intézményekkel szemben, hogy annak veszélyes következményei kiszámíthatatlanok. Ezen veszély gyors és gyökeres orvoslás hiányában, nem különben az illetékes hatóságok és vezető férfiak közönyössége miatt, rövid idő alatt olyan arányokat fog felvenni, hogy vidékünk a maczedoniai állapotoktól semmiben sem fog különbözni. A tradicionális ázsiai állapotokhoz gyorsan közeledünk, daczára annak, hogy intézményeink azon czéllből lettek felállítva, hogy minnél gyorsabban felkarolhassuk a nyugoti műveltséget és felvilágosodást. Hogy ez így van, példának hozom fel Réva-Ujfalu községet, melynek lakossága a közel multban a legbékésebb és a hatóságok intézkedéseinek és tanácsainak példás követője volt. Most pedig épen az ellenkezőt tapasztaljuk. Az általános elégedetlenség, rakoncátlanokodás, nevelétségek, rendzavarás, ellenszegülés, birtokháborítás, lopás, rosszakaratu pártoskodás, hamis eskü, gyújtogatás, merénylet, gyilkosság stb. stb. napirenden van ezen községben. Az utolsó négy hónapban négy gyilkosság történt, a gyilkosokat azonban nyomozni nem lehet, mert azok akik ismerik őket, nem merik feljelenteni. A verekedések, késelések, duhajkodások, lövöldözések az utczán stb. olyan gyakoriak, hogy azokat számba se veszi senki. Még a postakocsit is megtámadták. Uri ember még fényes nappal sem mer az utcákon sétálni, mert az arany ifjuság megtámadja késsel. A mult vasárnapon néhány suhancz késsel támadt egymásnak, s csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy nagyobb baj nem történt. Ilyen merényletektől még a tanítók sem biztosak az iskolákban. Gyakran támadják őket is az iskolában. Egy suhancz behatolt egy helybeli lelkész házába, hol nagyobb hölgytársaság lévén az asztalnál, kivette revolverét és követelte, hogy mondják meg, hol bujdosik a pap. Szerencse, hogy az nem volt otthon. Külömben itt majdnem minden fiu, még az ismétlés iskolások is, revolverrel járnak. És mindezek daczára itt a föld sem mozog!

„Fürdők és nyaralóhelyek“ szerkesztette Dr. Fodor Oszkár, kiadta: a Dunántúli Közművelődési Egyesület, VIII. évfolyam ingyenes kiadás. Az ország egyik legnagyobb kultúregylete a Széll Kálmán és Pallavicini Ede ögróf elnökléte alatt működő „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ már esztendőnk óta adja ki a magyar fürdők felvirágztatása érdekében a „Fürdők és Nyaralóhelyek“ czimű, a hazai fürdők részletesen ismertető füzetet, amelylyel a regényes szépségű magyar fürdőkre akarja terelni nagyobb tömegben a külföldi fürdőkből és nyaralókból a nyaraló közönséget. A magyar fürdők az egyetlen ingyenes ismertetőjének most jelent meg a VIII-ik évfolyama s a dr. Fodor Oszkár által nagy gondnal szerkesztett diszes kiállításban megjelent „Fürdők és Nyaralóhelyek“ füzet kimerítő adatokkal ismerteti a magyar fürdők viszonyait és közli a füzet első részében a dunántúli, a második részében pedig az egyéb hazai fürdőkrol szükséges és hasznos tudnivalókat számos illusztrációval tarkítva. A „Fürdők és Nyaralóhelyek“ füzet a kereskedelemügyi minister ur 14099-1904. számu rendelete folytán a firdőszezon tartama alatt az államvasuti személyszállító kocsikban és a Kassaoderbergi vasut kocsijaiban is elhelyezésre került, hogy az utazó közönség is kellő tájékozást nyerjen a magyar fürdőkrol. A hasznos firdőismertetőt ingyen kapja mindenki, a ki a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ titkári irodájához (Budapest, VIII., Rókk Szilárd-utca 2. sz.) fordul. A füzet czimlapját díszítő képet Vajda Zsigmond a kiváló festőművész rajzolta.

Vigécz Jákó levelei. Tudvalevőleg az „Üstökös“ Vigécz Jákó-ja után nevezik az utazókat ország-szerte vigécz-nek, s valahányszor megjelennek az ő humortól duzzadó, nem ritkán csipős ízű, de mindig kaczagásra ingerlő levelei, melyeket gazdájával, bukvari Krida Naftalival vált, az azokban foglalt lelesobb kifejezések rövidesen szálló igéké vá szelvény-hosszában lehet azokat hallani: lek szine-java most külön kötet formájában megjelent, melynek író arczképevel ellátott diszes fillér bélyeg ellenében mindenki meg az „Érdekes Könyvtár“ kiadó V., Kálmán-utca 2.) Kapható den könyvkereskednél, kolpor dékben is.

Hirdetések.

T. CZ.

Hogy kokszt-készletünkön túladjunk, azon helyzetben vagyunk, miszerint annak árait egyelőre a következőképen állapítsuk meg:

1 métermázsáig terjedő vételnél K. 3-60
1 métermázsán túl terjedő vételnél K. 3-20
100 métermázsá vételnél megegyezés szerint.

Ezen árak a gyárból értendők, készpénzfizetés mellett.

Bátorkodunk megjegyezni, hogy későbbi vételre szóló előjegyzéseket nem fogadunk el s a szükséges mennyiség a fenti árak szerint való megrendelésnél nyomban elszállítandó raktárunkból.

Fenti áraink későbbi közhírrététel idejéig érvényesek.

M. i. Miután utcazi lámpaszlopaink ujonnan való festését megkezdtük, kérjük a t. közönséget, erről tudomást venni, nehogy a ruházat esetleg kár essék.

Pancsovai Légszeszgyár Franck K.

Jótállás mellett

javit minden rendszerű

VARRÓGÉPET NIKOLICS W.

puskaműves és varrógép-mechanikus
Pancsován, a r. kath. templom mellett.

Uj megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesítetnek.

Valódi sajátégetésű

Szilvórium

válogatott szilvából, lepecsételt üvegekben, 1/2 litertől fölfelé, literenként 60 és 90 krajczárért kapható nálam.

Abt Antal

Pancsova, Mercy-utca 117.

Kérjen csak
SELLE & KARY-féle

Világhírű a
„REKORD“
festézeteti műintézet

a kiválóan sikerült, életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. körjegyző által hitelesített) elismerő-levelel a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:
Olaj-, akvarel- és pasztel-festésben, fénykép után, 48=63 cm. nagyságban a 20 kor. Legfinomabb kivitelű bromplatin és krérajazt a 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítnék mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez s azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„kord“
intézet

Dr. Dragicsevics Miklós
 egyet. orvostudor
 lakik **Gizella-utcza** (ezelőtt Mészáros-
 uteza) **2. sz. a.**, saját házában, **rendel**
délelőtt 9—10 és délután 2—3 óráig.

Kövérséget

gyorsan megszünteti (ártalmatlanságért jóállással) Thiele kövér-
 telenítő teája; ára csomagonként 175 fill., 4 csomag vételénél
 bérmentes (utánv.) küldés.

Ludwig Thiele, Mannheim.

(A küldést osztr. gyógyszerész eszközl.)

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált háziszert, amely
 már több mint 33 év óta meg-
 bízható bedörzsölésül alkalmaztatik
 köszvénynél, csúznál és meghúlésknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt
 bevásárláskor óvatossak le-
 gyünk és csakis eredeti üvegeket
 dobozokban a „Horgony” védjeggyel
 és a „Richter” czéggel fogad-
 junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
 árban a legtöbb gyógyszerárban
 kapható. Főraktár: **Török**
József gyógyszerésznél
Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
 csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

McCormick Harvesting Machine Comp.

(Chicago-i aratógépgyár.)

Knecht J. E., igazgató. **Budapest, V., Váci-út 30.**

KATALÓGUSOK ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kéveketőgép, „Daisy” marókrakó aratógép, fűkaszalógép, szénegytűtő gereblye és
 „Manila” kéveketőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép. 12-5

Szálloda megnyitás.

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy
 a teljesen újonnan átalakított

„Pelikán-szállodát”

a mai napon átvettem és megnyitottam.

A t. utazó közönségnek

10 kényelmesen berendezett vendégszoba
 áll rendelkezésére.

Különösen felhívom a t. közönség figyel-
 mét **jó konyhámrá és kitünő italaimra.**
 Szives pártfogást kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Nedelkovics Vlagko

szállodás.

WITTIGSCHLAGER C.

KITÜNTETVE:
 Budapest 1885. ezüst érem.
 1886. elismerő oklevél.

KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZETE

KITÜNTETVE:
 Temesvár 1891. ezüst érem.
 Páris 1900. bronz érem.

Pancsován, Gromon-utcza 2. szám alatt, saját házában.

Készít mindennemű

könyvnyomdai munkákat,

u. m.: szín- és műnyomást, műveket és brosurákat az országban divó minden
 nyelven, ügyvédi és hivatali táblázatokat, számlákat, szállítóleveleket, körözvé-
 nyeket, árjegyzékeket,

eljegyzési és esketési kártyákat, meghívókat,
 gyászjelentéseket, gabonavásárlási szelvényeket, látogató-, czim- és ajánlási-kártyákat,
 czimmel és czéggel ellátott levélpapírokat és kenderborítékokat stb. stb.

izléses, tiszta és szép kivitelben

a lehető legolcsóbb áron.

Mindennemű könyvkötészeti munkák csinos kivitelben, jutányos árak mellett végeztetnek.

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége.

Budapest, V. k., Váci-körut 32. sz.

kir. állami vasutak gépgyárában készült új szerkezetű
 parizsi czélokra alkalmas Compound lokomobilokat.

marókrakó- és kévekető aratógépeket,
 egyéb mezőgazdasági eszközöket.

és Palmer, Temesváron.

10-9